

Hallituksen esitys eduskunnalle ulkomaalaislain, työsopimuslain ja eräiden muiden lakien muuttamisesta

Lausunnot pyydettiin 31 taholta, joista 22 vastasi.

Helsingin hallinto-oikeus ilmoitti, ettei sillä ole asiassa huomautettavaa tai lausuttavaa. Lisäksi Suomen Kuntaliitto ilmoitti, ettei anna asiasta lausuntoa.

YLEISTÄ

Hallituksen esityksessä ehdotetaan muutettavaksi ulkomaalaislakia, työsopimuslakia, lähetetyistä työntekijöistä annettua lakia, sakon täytäntöönpanosta annettua lakia sekä työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoiminnasta annettua lakia. Lakeihin tehtäisiin työnantajasanktiodirektiivin täytäntöönpanon edellyttämät välttämättömät muutokset. Suomen lainsäädäntö täyttää pääosin direktiivin asettamat vaatimukset.

Työoikeuteen liittyvät säännösehdotukset on valmisteltu työ- ja elinkeinoministeriön kolmikantaisessa työryhmässä, jossa ovat olleet edustettuina sosiaali- ja terveysministeriön työsuojeluosasto, Elinkeinoelämän keskusliitto EK, Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry, Toimihenkilökeskusjärjestö STTK ry, Akava ry ja Suomen Yrittäjät. Työryhmän ehdotukseen liittyy Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry:n täydentävä mielipide. Valmistelun aikana työryhmä kuuli sisäasiainministeriön ja oikeusministeriön edustajia sekä selvitti vähemmistövaltuutetun toimistolta kohdehenkilöiden määrää. Lisäksi työryhmä oli kiinteässä yhteistyössä sisäasiainministeriön asettaman hankkeen kanssa.

Työ- ja elinkeinoministeriön työryhmän säännösehdotukset ja niiden perustelut on sisällytetty käsillä olevaan esitykseen lähes sellaisinaan. Käsillä oleva esitys poikkeaa työ- ja elinkeinoministeriön työryhmän näkemyksestä kuitenkin siten, että seuraamusmaksun määrääväksi tahoksi esitetään Maahanmuuttovirastoa, rajavartiolaitosta ja poliisia. Sisäasiainministeriö saattoi näkemyksensä koskien seuraamusmaksun määrääviä kolmea tahoa työryhmän tietoon. Työ- ja elinkeinoministeriön työryhmä päätyi kuitenkin esittämään, että seuraamusmaksun määräisi yksinomaan Maahanmuuttovirasto. Myös oikeusministeriö on ollut tällä kannalla.

Esitys poikkeaa työ- ja elinkeinoministeriön työryhmän esittämästä myös siten, että laittomasti oleskelevan ulkomaalaisen määrittelyssä tukeudutaan ulkomaalaislain 11 §:n sijasta saman lain 40 §:ään. Näin on sen vuoksi, että ulkomaalaislain 40 § sisältää perussäännöksen ulkomaalaisen oleskeluoikeudesta

Suomessa, kun taas lain 11 §:ssä säädetään maahantulon edellytyksistä. Asiallisesti työryhmän selvityksessä ja käsillä olevassa ehdotuksessa on pyritty samaan lopputulokseen eli määrittelemään mahdollisimman yksiselitteisesti direktiivin ja sen myötä lakiehdotuksen soveltamisalaan kuuluvat ulkomaalaiset.

Esityksessä ehdotetaan lisättäväksi ulkomaalaislakiin säännökset oleskeluluvan myöntämiseksi ja harkinta-ajan antamiseksi sellaiselle laittomasti työskennelleelle kolmannen maan kansalaiselle, jonka tapaukseen liittyy erityistä hyväksikäyttöä osoittavat työolot tai joka on ollut alaikäinen laittomasti työskennellessään.

Esityksessä ehdotetaan lisättäväksi työsopimuslakiin uusi 12 a luku, jossa säädettäisiin työnantajasanctiodirektiivin soveltamisalaan liittyvistä erityiskysymyksistä. Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi myös lähetetyistä työntekijöistä annettua lakia siten, että lähetetyn työntekijän työnantaja olisi velvollinen maksamaan työsopimuslaissa säädetyn seuraamusmaksun. Lisäksi esityksessä ehdotetaan muutettavaksi sakon täytäntöönpanosta annettua lakia ja työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoiminnasta annettua lakia.

Useat lausunnonantajat olivat sitä mieltä, että seuraamusmaksun määrääjäksi tulisi keskittää vain yksi viranomainen kolmen ehdotetun sijasta. Tämä viranomainen olisi Maahanmuuttovirasto, kuten TEM:n alaisessa työryhmässä on yksimielisesti ehdotettu. Tätä kannatti lausunnonantajista viisi; TEM, STM, Akava, OM ja SAK. Maahanmuuttovirasto ja Elinkeinoelämän keskusliitto katsovat, että Rajavartiolaitoksen ja poliisin lisääminen määrääjiksi ehdotuksen mukaisesti olisi perusteltua. Muut lausunnonantajat eivät ota asiaan suoraan kantaa.

Erillisiä kommentteja

Valtiovarainministeriö katsoo ehdotetut lainmuutokset perustelluiksi ja tarkoituksenmukaisiksi työnantajasanctiodirektiivin täytäntöön panemiseksi, joten niistä ei ole huomautettavaa. Sen sijaan lisääntyvä viranomaisten välinen yhteistyö ja uudet tehtävät tulee VM:n mukaan järjestellä asianomaisissa virastoissa siten, ettei siitä aiheudu tarvetta lisähenkilöstön palkkaamiseen.

Työ- ja elinkeinoministeriö pitää ehdotettuja säännöksiä välttämättöminä, jotta direktiivi voidaan panna täytäntöön Suomessa. Tämä on tarkoituksenmukaisinta siten, että muutetaan voimassaolevia lakeja. TEM:llä ei ole huomautettavaa ehdotuksiin, jotka koskevat ulkomaalaislain muuttamista. TEM:llä ei ole huomauttamista lakiehdotuksiin lähetetyistä työntekijöistä, sakon täytäntöönpanosta eikä työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoiminnasta.

TEM:n työllisyys- ja yrittäjyysosasto katsoo erillisessä lausunnossaan, etteivät direktiivin tavoitteet todennäköisesti tulisi saavutetuiksi Suomessa esitetyn lainsäädännön avulla. Suurin ryhmä direktiivin soveltamisalaan kuuluvia henkilöitä tulisivat todennäköisesti olevaan ne, joiden työntekoon oikeuttava oleskelulupa tai viisumi on epähuomiossa tai muusta syystä päässyt umpeutumaan. Tällaisia henkilöitä on vuosittain arviolta joitakin kymmeniä. Ehdotettu lainsäädäntö tuskin kuitenkaan soveltuisi laajasti tähänkään henkilöryhmään, koska työntekoon on täytynyt liittyä ”erityistä hyväksikäyttöä osoittavia työoloja”. Vaikka huonon kohtelun kvalifiointikriteeriä ei ole esityksessä eikä myöskään direktiivissä tarkasti perusteltu, on kuitenkin ilmeistä, että lakia sovellettaisiin vain erityisen törkeisiin laittomasti maassa oleskelevan henkilön hyväksikäyttötilanteisiin.

TEM:n työllisyys- ja yrittäjyysosaston mielestä uudessa lainsäädännössä tulisi ehdottomasti tarkentaa sitä, mitä kvalifiointikriteerillä tarkoitetaan. Direktiivissä ja esityksen perusteluissa mainittu vertaus ”laillisten työntekijöiden työehtoihin” on erityisen ongelmallinen, koska ulkomaalaisten työsyrrjintä ja muu laitton

kohtelu työmarkkinoilla on Suomessa valitettavan yleistä myös silloin, kun maassa oleskelu ja työnteko tapahtuvat täysin laillisesti.

TEM:n työllisyys- ja yrittäjyysosaston mielestä ehdotetun uuden lainsäädännön soveltamisala Suomessa olisi olematon tai ainakin marginaalinen. Lisäksi ehdotetun uuden lainsäädännön soveltamistilanteista tulisi monimutkaisia suhteissa jo olemassa olevaan lainsäädäntöön nähden. Jos direktiivin soveltamisalaa ei laajenneta, tulisi vakavasti harkita tulisiko katsoa, että Suomen nykyinen ulkomaalaislainsäädäntö täyttää direktiivin vaatimukset – mahdollisesti pienellä hienosäädöllä korjattuna. Vaihtoehtoisesti TEM:n työllisyys- ja yrittäjyysosasto ehdottaa, että tulisi harkita kvalifiointikriteerin lieventämistä (täsmentämisen lisäksi) sekä alla olevien soveltamisalan laajennusta koskevien huomioiden noudattamista.

TEM:n työllisyys- ja yrittäjyysosaston mukaan tulisi ehdotetun lainsäädännön piiriin ulottaa myös maassa laillisesti oleskelevat ulkomaalaiset, jotka tekevät työtä laittomasti, jotta direktiivin tavoitteet Suomessa tulisivat saavutetuksi. Lisäksi tulisi vakavasti harkita kaikkien ulkomaalaisten työntekijöiden saattamista ehdotetun uuden lainsäädännön piiriin, jotta myös Suomen työmarkkinoiden omat, ulkomaalaisten työntekoa koskevat kansalliset ongelmat tulisivat lievitetyiksi. TEM:n työllisyys- ja yrittäjyysosasto kaipaa myös selvitystä siitä, millainen suhde olisi uhridirektiivin soveltamisalan ja työnantajasanctiodirektiivin soveltamisalan välillä.

Jatkovalmisteluissa tulee TEM:n työllisyys- ja yrittäjyysosaston mukaan pohtia myös oleskelulupaan liittyvän rajattoman työnteko-oikeuden tarkoituksenmukaisuus sekä harkita se, kuinka perusteltua on sallia soveltamisalan piirissä olevan ulkomaalaisen rajaton hakeutuminen työmarkkinoille normaalin työntekijän oleskelulupajärjestelmän puitteissa. Lisäksi TEM:n työllisyys- ja yrittäjyysosasto huomauttaa, että esityksen mukaisen oleskeluluvan myöntäminen ei takaa sitä, että ulkomaalaisen työehdot jatkossa olisivat asianmukaisella tasolla. Jos työntekoon oikeuttava oleskelulupa on tarpeen myöntää, lupaharkintaan tulee TEM:n työllisyys- ja yrittäjyysosaston mielestä liittää työnantajan kelpoisuuden ja työehtojen asianmukaisuuden selvittäminen.

Rajavartiolaitos katsoo, että direktiivin soveltaminen liittyy yleisesti laittomasti oleskelevan kolmannen maan kansalaisen työntekoon eikä työhönoton ajankohdalla ja palkattavan henkilön senhetkiselä oleskelun statuksella ole soveltamisen näkökulmasta ratkaisevaa merkitystä. Kuitenkin direktiivin 1 artiklan suomenkieliseen versioon on kirjattu työhönotto, kun vastaavassa englanninkielisessä versiossa käytetään termiä ”employment” (12 a luku?). Rajavartiolaitoksen mielestä direktiivin soveltamisala tulisi korjata ehdotetun työsopimuslain 12 a lukuun. Lisäksi direktiivin määrittelemä työnteko ja määrittelyn merkitys sanamuodoltaan olisi syytä tarkistaa luvun pykälien osalta.

Vähemmistövaltuutetun toimisto katsoo, että esityksen ehdotukset ovat pääosin kannatettavia, mutta haluaa kiinnittää huomiota mahdollisten ihmiskaupan uhrien asemaan ja uhrien tunnistamisen tärkeyteen. Vähemmistövaltuutettu toteaa, että kansainvälisissä yhteyksissä ihmiskauppaa ja laitonta työntekoa pidetään vahvasti toisiinsa liittyvinä ilmiöinä, koska ihmiskaupan uhrit oleskelevat maassa usein laittomasti ja työskentelevät luvottomasti. Laiton asema lisää vähemmistövaltuutetun mukaan työntekijöiden alttiutta joutua ihmiskaupparikoksen tai muun vastaavan vakavan hyväksikäytön uhriksi työelämässä. Vähemmistövaltuutettu pitää esityksen asianmukaisuuden ja uhrihähtöisyyden kannalta tärkeänä, että eduskunnalle annettavassa esityksessä arvioidaan ehdotusten suhdetta ihmiskaupan uhrien tunnistamiseen ja auttamiseen nyt tarkasteltua luonnosta seikkaperäisemmin.

Lounais-Suomen aluehallintoviraston työsuojelun vastuualue pitää luonnoksen esitystä uuden 12 a luvun säätämisestä epäonnistuneena. Vastuualue katsoo, että ehdotetun 12 luvun säännökset ovat ilmeisessä ristiriidassa työsopimuslain yleisen soveltamisalan kanssa. Koska ehdotetussa luvussa on oma soveltamisalasäännös, vastuualueen käsityksen mukaan säännökset voisivat muodostaa oman erillisen

lain. Vaihtoehtoisesti pitää selventää myös työsopimuslain 13 luvun 12 §:n säännöstä työsopimuslain valvonnasta.

Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston työsuojelun vastuualue katsoo, että työsopimuslakiin sisällytettäväksi ehdotetut säännökset eivät ole loogisesti oikeassa paikassa, vaan pitäisi vielä harkita, säädetäänkö asiasta oma lakinsa taikka sisällytetäänkö säännökset esimerkiksi ulkomaalaislakiin. Työsuojeluviranomaisille esitetyn ilmoitusvelvollisuuden ja ulkomaalaislakiin jo sisältyvän ilmoitusvelvollisuuden keskinäinen suhde pitäisi ratkaista niin, että direktiivin tavoitteet toteutuvat. Esitettyihin säännöksiin sisältyvät käsitteet tulee yhdenmukaistaa niin, ettei synny tulkintaongelmia. Hyvän lainsäädännön periaatteiden mukaista on, että käsitteitä käytetään johdonmukaisesti. Esimerkkinä vastuualue mainitsee työsopimuslain 12 a luvun 2 §:n, jonka 1 kohdassa mainitaan tilaaja, mutta 2 kohdassa määritellään käsite toimeksiantaja. Syntyy sellainen käsitys, että tilaajalla laissa tarkoitetaan jotakin muuta kuin toimeksiantajaa, mutta tilaajan käsitettä ei ole sen enempää avattu, eikä luvun muissa pykälissä sitä enää esiinny.

Vastuualue myös katsoo, että työnantajasanktiodirektiivin soveltamisalaan liittyvistä erityiskysymyksistä ei tulisi säätää työsopimuslaissa vaan selkeintä olisi säätää niistä oma lakinsa. Vaihtoehtoisesti säännökset voisivat olla myös ulkomaalaislaissa, johon ne kiinteästi liittyvät.

Elinkeinoelämän keskusliitto EK huomauttaa, että ulkomaalaislakiin on lisättävä säännös viranomaisen tiedottamisvelvollisuudesta työnantajalle siitä, että tämän työntekijän oleskeluoikeus on päättynyt. Nykytilassa ulkomaalaisen laillinen oleskelu ja työskentely Suomessa voivat muuttua laittomiksi ilman, että työnantajalla on mahdollisuutta saada tietoa muutoksesta.

Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry katsoo, että olisi ollut perusteltua, että sisäasiainministeriö olisi keskustellut myös muista kuin työoikeutta koskevista säännöksistä työmarkkinajärjestöjen kanssa, sillä direktiivi liittyy kokonaisuudessaan työmarkkinoihin.

Akavalla ei ole huomautettavaa esitykseen siltä osin, kuin se koskee ulkomaalaislakia, lähetetyistä työntekijöistä annettua lakia, sakon täytäntöönpanosta annettua lakia ja lakia työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoiminnasta.

Suomen Yrittäjät katsoo, että Suomen voimassaoleva lainsäädäntö täyttää jo pääosin työnantajasanktiodirektiivin asettamat vaatimukset eikä näe kolmansista maista tulevien henkilöiden luvattoman työnteon olevan tällä hetkellä merkittävä ongelma Suomessa. Suomen Yrittäjät katsoo ehdotetut direktiivin vähimmäisvaatimusten mukaiset muutokset Suomen lainsäädäntöön riittäviksi.

Maa- ja metsätaloustuottajain keskusliitto MTK ry katsoo, että kohtuullisen kovilta sanktioilta tulisi edellyttää pääsääntöisesti teon tahallisuutta tai törkeää tuottamusta. Nyt toimeenpantavassa säädännössä työnantaja voi olla täysin tietämätön ulkomaisen työntekijän muuttuneesta asemasta laillisesta työnantajaa rankaisevaksi. MTK pitää tärkeänä, että viranomaisvastuu työntekijän oleskeluoikeuden lakkaamisesta tiedottamisessa pitäisi todeta selkeästi. Tätä poikkeusta lukuun ottamatta MTK katsoo, että asiallisesti toimivien yritysten työtaakka ei kasvaisi. MTK:n käsityksen mukaan kehityssuunta on kohtalokas pienille yrityksille, jotka saattavat olla erityisen suuria ulkomaisen työvoiman käyttäjiä, mutta esimerkiksi työvoimakysymyksissä riippuvia ulkopuolisesta avusta. MTK suhtautuu epäilevästi arvioon, jonka mukaan huolellisuusvelvoitteet sopimustoiminnassa lisääntyisivät vain hieman.

PYKÄLÄKOHTAISET KOMMENTIT

Ulkomaalaislaki

40 § Oleskeluoikeus

Elinkeinoelämän keskusliitto katsoo, että ehdotettu täsmennys laillisen oleskelun määrittelyyn on perusteltua.

52 d § Oleskeluluvan myöntäminen laittomasti työskennelleelle kolmannen maan kansalaiselle

Uudenmaan työlupayksikkö huomauttaa, että niissä tapauksissa, joissa Uudenmaan työlupayksikkö on havainnut luvaton työntekoa, ei ole voinut vetää johtopäätöksiä, joiden mukaan pelkästään työnantaja olisi syyllistynyt nykyisen ulkomaalaislain 73 § 2 momentin velvollisuuden laiminlyöntiin. Työlupayksikön mukaan myös työntekijät itse ovat tietoisia siitä, että he tarvitsevat oleskeluluvan. Tästä johtuen Uudenmaan työlupayksikkö kokee, että erityistä hyväksikäyttöä osoittavat työolot sekä turvaton toimeentulon vaatimuksen puuttuminen edellä mainituissa tapauksissa ei tunnu perustellulta. Lisäksi Uudenmaan työlupayksikkö katsoo, että tilapäisen oleskeluluvan käsittely tulisi tapahtua nopeasti, ja lisäksi arvio siitä voidaanko ko. tapaus rinnastaa uhridirektiiviin, tulisi tehdä asiantuntevasti ja perustellusti. Ihmiskaupan uhrin käsitteen ja käsittelyn rinnastaminen tilanteisiin, joissa henkilön itsekään voidaan arvioida tietävän maahantulonsa ja maassaolonsa tapahtuneen laittomasti ei ole Uudenmaan työlupayksikön mukaan perusteltua.

Lisäksi Uudenmaan työlupayksikkö huomauttaa, että joidenkin ulkomaalaislain säännösten tulkitseminen ja valvonta on osoittautunut käytännössä vaikeaksi. Tästä syystä tulkintaongelmia sisältävien säädösten ohjeistaminen on perusteltua, mikäli sen myötä esimerkiksi valvonta saadaan sujuvammaksi.

Uudenmaan työlupayksikkö huomauttaa, että ulkomaalaislain 72 §:n ja 83 §:n 3 momentin tämänhetkisen tulkinnan perusteella voidaan katsoa, että mikäli henkilö, joka saatuaan 52 d §:n perusteella tilapäisen oleskeluluvan, hakee työntekijän oleskelulupaa, ei saatavuusharkintaa suoriteta. Tämä johtuu siitä, että henkilö oleskelee alueella laillisesti työntekoon oikeuttavalla luvalla. Työlupayksikön mukaan näin mahdollisesta maahantulosäännösten kiertäminen, jota kuitenkin kokemuksen mukaan ei lopullinen päätöksentekijä ratkaisussaan huomioi.

Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry katsoo, että hallituksen esityksessä on perusteltua todeta, ettei ihmiskaupan uhrin kaikkien siteiden katkaiseminen mahdollisiin rikoksista epäiltyihin ole edellytyksenä oleskeluluvan myöntämiselle.

Vähemmistövaltuutetun toimisto katsoo, että ehdotetussa oleskeluluvan myöntämismenettelyssä uhrien auttaminen ja suojeleminen ovat toisarvoisia arviointiperusteluja. Esityksessä korostuvat rikostorjunnalliset tavoitteet ja olennaista on, että viranomainen saa rikostorjunnan kannalta merkityksellisiä tietoja rikollisista, rikoksesta ja rikoksen teko-olosuhteista. Vähemmistövaltuutetun mielestä yhteistyötä viranomaisten kanssa ei tulisi pitää ehdottomana edellytyksenä luvan myöntämiselle, sillä uhri ei välttämättä luota viranomaisiin tai saattaa pelätä perheenjäseniinsä kohdistuvia kostotoimenpiteitä. Lisäksi vähemmistövaltuutetun mielestä tiukka vaatimus kaikkien siteiden katkaisemisesta mahdollisiin rikoksista epäiltyihin saattaa tosiasiassa estää laittomassa asemassa olevia ottamasta yhteyttä viranomaisiin ja hakeutumaan ulos mahdollisesta hyväksikäyttötilanteesta, sillä työnantajat ovat usein työntekijän omaisia, ystäviä tai tuttavvia.

Valtiovarainministeriön (VM) mukaan esityksestä ei käy selkeästi ilmi, onko laittomasti työskennelleet kolmannen maan kansalaiset tarkoitus tulkita ihmiskaupan uhreiksi ja siten kuuluvaksi ihmiskaupan uhrien auttamisjärjestelmään, vai onko heidän toimeentulonsa tarkoitus turvata viime kädessä esimerkiksi oleskelukunnan myöntämällä toimeentulotuella. VM katsoo, että asia pitäisi avata tarkemmin ja arvioida siitä kunnille mahdollisesti aiheutuvat kustannukset. Toisaalta, kuten esityksen vaikutuksia koskevassa luvussa arvioidaan, ei ehdotettujen ulkomaalaislain uusien säännösten perusteella myönnettävien oleskelulupien määrä tulisi olemaan suuri. Näin ei myöskään toimeentulon turvaamisesta näyttäisi aiheutuvan merkittäviä kustannusvaikutuksia kunnille.

54 § Jatkoluvan myöntäminen

Uudenmaan työ lupayksikkö huomauttaa, että lain mukaan ei edellytetä, että ulkomaalaisen toimeentulo on turvattu. Näin ollen täytyy huolehtia siitä, etteivät säädökset oleskeluluvan pituudesta saa mahdollistaa kyseisen oleskeluluvan muodostumista keinoksi maahanpääsulle erilaisilla muilla perusteilla.

73 § Työnantajan velvollisuudet

Uudenmaan työ lupayksikkö kokee, että selvitysvelvollisuus tapauksissa, joissa työnantaja ottaa palvelukseensa pysyvällä oleskeluluvalla oleskelevan ulkomaalaisen, on yksi apuväline työpaikoilla suoritettavalle valvonnalle. Uudenmaan työ lupayksikkö huomauttaa, ettei ole mitenkään selvää, että ulkomaalaisten työsuhteisiin liittyviä epäkohtia ei esiintyisi henkilöillä, joilla on pysyvä oleskelulupa. Nämä tapaukset eivät vain tule esille pysyvää oleskelulupaa koskevien lupakäytäntöjen kautta. Lisäksi valvontaa tulisi tehostaa pykälän 3 momentin noudattamisessa. Työ lupayksikkö toteaa, että mikäli myös 3 momentin säännöksen laiminlyönnistä asetettaisiin seuraamusmaksu, lisääntyisivät ilmoitukset sekä työntekijän oleskelulupahakemukset. Näin pystyttäisiin työ lupayksikön mukaan paremmin ja tehokkaammin arvioimaan ja tarkastamaan työsuhteen ehtoja.

Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry huomauttaa, että olisi syytä varmistaa, että myös verottaja on tietoinen täällä töitä tekevästä kolmannen maan kansalaisista.

Lappeenrannan työ- ja elinkeinotoimisto (TE-toimisto) huomauttaa, että esityksestä ei ilmene, miten työntekotietoja käsitellään työ- ja elinkeinotoimistoissa. Luonnoksesta ei myöskään ilmene, mihin TE-toimistoihin tietoja voidaan toimittaa. Mikäli tiedot on ajateltu toimitettavan työ lupayksiköihin ja kirjattavan UMA-asiankäsitelyjärjestelmään, merkitsee se sitä, että työ lupayksiköiden on saatava kyseiseen työhön lisäresursseja. Lappeenrannan TE-toimiston mukaan on myös määriteltävä, miten toimitaan tilanteessa, jossa työ lupayksikkö havaitsee, että työehdot eivät ole asianmukaiset tai että työntekijä oleskelee maassa laittomasti. Lisäksi TE-toimisto mainitsee, ettei nykyisillä resursseilla ole mahdollista hoitaa muita kuin työntekijän oleskelulupahakemusten osaratkaisujen tekemistä ja siihen liittyviä tehtäviä.

Etelä-Suomen aluehallintoviraston työsuojelun vastuualue katsoo, että pykälän säädöksiä tulisi soveltaa myös toimeksiantajaan, jolloin toimeksiantajankin tulisi konkreettisesti varmistua siitä, että hänen sopijapuolensa käyttämällä ulkomaalaisilla työntekijöillä on lupa työskennellä Suomessa. Ulkomaalaislain 74 §:ssä tämä velvoite määrätään toimeksiantajalle niissä tapauksissa, jolloin ulkomaalaisen työnantajan palveluksessa olevat työntekijät työskentelevät urakointi- tai aliurakointityössä tai vuokratyövoimana Suomessa.

79 § Rajoittamaton työnteko muun oleskeluluvan kuin työntekijän oleskeluluvan nojalla

Uudenmaan työ lupayksikkö katsoo, että saatavuusharkinnan poistaminen tilapäisen oleskeluluvan saaneilta henkilöiltä ei ole järkevää. Työmarkkinoilla esiintyvät epäkohdat lisääntyvät, kun työsuhteiden ehtoja eikä työnantajia tutkita. Työ lupayksikkö huomauttaa, että esimerkiksi turvapaikanhakijoita

palkataan usein matalapalkka-aloille, joissa työsuhteen ehdot eikä työnantajan toiminta ole asianmukaisia. Näissä tapauksissa etukäteisvalvonta olisi työlupayksikön mukaan perusteltua.

Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry:n mielestä on perusteltua laajentaa pykälän soveltamisalaa esitetyllä tavalla. Paperittomien työntekijöiden auttaminen ei kuitenkaan saa merkitä epäkohtien lisääntymistä työmarkkinoilla eikä valvonnan heikentymistä. Viranomaisvalvonta on erityisen tärkeää sen takia, että on todennäköistä, että paperittomat työntekijät muita useammin työskentelevät matalapalkka-aloilla ja työsuhteissa, jotka ovat määräaikaista tai osa-aikaista ja joissa ei välttämättä noudateta lakia ja sopimuksia. Valvonnan lisääminen ja sen tehostamisen tarpeellisuus on säännöksen soveltamisalan laajentamisen vuoksi syytä kirjata hallituksen esitykseen.

Työsopimuslain 12 a luku

1 § Soveltamisala

Työ- ja elinkeinoministeriö katsoo, että vaikka ehdotetun työsopimuslain 12 a luvun 1 §:n 1 momentin ulkomaalaislain viittaussäännöstä on muutettu siitä, mitä ehdotettiin TEM:n alaisessa työryhmässä, voi viittaussäännös olla sen mukainen kuin mitä ulkomaalaislain valmistelusta vastaava sisäasiainministeriö tai oikeusministeriö pitää parhaana.

Akava katsoo, että vaikka työryhmässä muotoiltua viittaussäännöstä ulkomaalaislakiin on muutettu esityksessä, ei Akavalla ole siihen huomautettavaa.

Oikeusministeriö katsoo, että ehdotetun pykälän 2 momentin säännös vaikuttaa tarpeettomalta ottaen huomioon, että jäljempänä luvussa säädetään vastuun jakautumisesta työnantajan ja muiden maksuvelvollisten kesken.

Maahanmuuttovirasto katsoo, että lainkohdan perusteluja olisi hyvä tarkentaa niin, että niistä ilmenisi selkeästi, että soveltamisalaa ei ole tarkoitus rajoittaa koskemaan vain nimenomaisen palkkaushetken tilannetta laillisen oleskelun täyttymisen osalta, vaan myös tilanteita, joissa ulkomaalaisen laillinen oleskeluoikeus päättyy työsuhteen aikana.

2 § Alihankkija ja toimeksiantaja

Oikeusministeriö kokee, että toimeksiantajan määritelmän lisäksi myös ehdotettavissa säännöksissä käytetyt välittömän toimeksiantajan ja pääasiallisen toimeksiantajan käsitteet tulisi määritellä.

Lounais-Suomen aluehallintoviraston työsuojelun vastuualue kokee, että myös tilaajan käsite olisi hyvä määritellä, koska sitä käytetään 12 luvussa ja sen määrittely helpottaisi myös esitettyjen määritelmien ymmärtämistä. Alihankkijan ja toimeksiantajan käsitteet on määritelty vastuualueen mukaan vaikeaselkoisesti.

3 § Seuraamusmaksu

Oikeusministeriö kokee, että sääntelyn perusteella jää epäselväksi, kehen kaikkiin seuraamusmaksun maksuvelvollisuus voidaan kohdistaa. Lisäksi epäselväksi jää, määrätäänkö työnantajalle, toimeksiantajalle ja muulle alihankkijalle kullekin erillinen seuraamusmaksu vai voidaanko maksu määrätä maksettavan yhteisesti. OM katsoo, että on ongelmallista, ettei seuraamusmaksun maksuvelvollisten piiri käy yksiselitteisesti ilmi nyt ehdotettavasta sääntelystä. Maksuvelvollisuutta koskevaa sääntelyä tulee täsmentää.

Oikeusrekisterikeskus katsoo, että koska sillä on jo ennestään täytäntöön pantavana 11 eri hallinnollista seuraamusmaksua, soveltuisi myös nyt ehdotettu seuraamusmaksu Oikeusrekisterikeskuksen täytäntöön pantavaksi. Oikeusrekisterikeskus ei kuitenkaan voi tässä vaiheessa vastaanottaa uusia perintätehtäviä, ellei oikeusministeriön oikeushallinto-osasto osoita täytäntöönpanon hoitamiseksi tarvittavia henkilöstö- ja atk-resursseja.

Lisäksi työsopimuslain 12 a luvussa olisi Oikeusrekisterikeskuksen mukaan syytä ottaa kantaa siihen, voidaanko vailla lainvoimaa oleva päätös seuraamusmaksun määräämisestä panna täytäntöön. Oikeusrekisterikeskuksella olisi sakon täytäntöönpanosta annetun lain 14-18 pykälien perusteella mahdollisuus myöntää maksuvelvollisille maksuaikaa, ellei sitä erityissäännöksellä tässä yhteydessä haluta estää.

Uudenmaan työlu payyksikkö katsoo, että säännöksen soveltamisala määräytyisi oleskelun laillisuuden tai laittomuuden eikä työskentelyn laillisuuden tai laittomuuden mukaan.

4 § Seuraamusmaksun määrään vaikuttavat tekijät

Oikeusministeriön käsityksen mukaan pykälän 2 momentin säännös työntekijän palauttamiskustannusten vaikutuksesta seuraamusmaksuun ei ole asianmukainen. Palauttamiskustannuksilla ei ole merkitystä esimerkiksi sanktioidun teon moitittavuuden kannalta, eikä niiden näin ollen tulisi vaikuttaa seuraamusmaksun suuruuteen. Nyt ehdotettavan sääntelyn sijasta pykälässä voitaisiin säätää esimerkiksi, että viranomainen määrsi seuraamusmaksun kanssa samassa yhteydessä palauttamiskustannukset korvattaviksi.

5 § Seuraamusmaksun määrääminen

Valtioneuvoston oikeuskansleri katsoo, että kansainvälisten ihmisoikeussopimusten soveltamiskäytännön myötä ajankohtaistunut kysymys *ne bis in idem* -periaatteen noudattamisesta rinnakkaisten rikosoikeudellisten ja hallinnollisten seuraamusten tilanteessa on jäänyt osin epäselväksi. Tilanne, jossa oikeusturvan kannalta merkittävän kysymyksen sääntely jää oikeuskäytännön tai yksittäisten seuraamuskohtaisten säännösten varaan, ei ole oikeuskanslerin mukaan tyydyttävä. Kysymys seuraamusten ensisijaisuusjärjestyksestä ja vaikutuksista toisiinsa olisi perusteltua ratkaista kattavammin säännöksin. Ehdotetussa säännöksessä ei oteta kantaa siihen, vaikuttaisiko jo määrätty seuraamusmaksu mahdollisuuteen saattaa sama teko rikosasia käsiteltäväksi.

Sisäasiainministeriön poliisiosaston näkemyksen mukaan esityksessä jää epäselväksi, missä tapauksissa seuraamusmaksu voitaisiin käytännössä määrätä rikosoikeudellisen prosessin päätyttyä. Poliisiosaston mukaan on selvää, että seuraamusmaksua ei voida määrätä, jos työnantaja tuomitaan teosta rangaistukseen, mutta olisiko se mahdollista, jos syytteet hylätään tuomioistuimessa tai asian tutkinta lopetetaan jo ennen tuomioistuinprosessia. Jos oletetaan, että näyttökynnyksen on oltava yhtäläinen rikosprosessissa ja seuraamusmaksuharkinnassa, poliisiosaston mukaan kysymys kuuluu, tullaanko seuraamusmaksuna käytännössä määräämään lainkaan direktiivin ja esitetyn työsopimuslain tarkoittamissa tapauksissa.

Työ- ja elinkeinoministeriön mukaan seuraamusmaksun määrääjäksi tulisi säätää vain Maahanmuuttovirasto, kuten TEM:n työryhmä ehdotti eikä lisäksi myös poliisi ja rajavartiolaitos kuten ehdotuksessa esitetään. Maahanmuuttovirasto määrsi työsopimuslain 12 a luvussa tarkoitetun seuraamusmaksun. TEM:n mukaan seuraamusmaksua koskevia päätöksiä ei arvioida tehtävän kovin paljon, joten olisi tärkeää, että vain yksi viranomainen tekisi päätökset keskitetysti. Näin voitaisiin paremmin turvata säännösten tulkinta samankaltaisissa asioissa ja päätösten valmistelun taso. TEM katsoo, ettei poliisilla voi olla sekä lakisääteistä oikeutta määrätä hallinnollinen seuraamusmaksu että

samalla toimia saman asian mahdollisena rikosoikeudellisena tutkijana. Samoin perustein ei myöskään rajavartiolaitos olisi asianmukainen seuraamusmaksun määrävä taho.

Sosiaali- ja terveysministeriön mielestä olisi selkeää, että seurausmaksusta määräisi yksinomaan Maahanmuuttovirasto, kuten TEM:in työryhmä on yksimielisesti ehdottanut.

Akava katsoo, että maksun määrääminen olisi järkevää keskittää yhdelle viranomaiselle, ja tähän tehtävään luontevin taho on Maahanmuuttovirasto. Akavan mielestä tämä on perusteltua, koska seuraamusmaksuja ei todennäköisesti tulisi ainakaan lain voimassaolon alkuvaiheessa määrättäväksi kovin usein, kuten esityksen perusteluissakin arvioidaan. Tulkintojen samankaltaisuus ja päätösten valmistelun taso olisi turvattu, kun maksusta määräisi vain yksi viranomainen.

Oikeusministeriö pitää yhtenäisen viranomaiskäytännön muodostumisen vuoksi tärkeänä, että seuraamusmaksun määräämistoimivalta keskitettäisiin yhdelle viranomaiselle. Lisäksi oikeusministeriö ei pidä tässä tapauksessa asianmukaisena, että esitutkintaviranomaisina toimiville poliisille ja rajavartiolaitokselle annettaisiin toimivalta päättää hallinnollisesta sanktiosta. Näin ollen oikeusministeriö pitää perusteluna, että seuraamusmaksun voisi määrätä vain Maahanmuuttovirasto. Tämä vastaisi myös työsopimuslain muutoksia valmistelleen työryhmän käsitystä asiasta. Seuraamusmaksun täytäntöönpanon ehdotetaan tapahtuvan sakon täytäntöönpanosta annetun lain mukaisesti. Sanotun lain 5 §:n mukaan täytäntöön pantavan sakon ja muun rahamääräisen seuraamuksen ensimmäisenä asteena määrävän viranomaisen on varattava maksuvelvolliselle tilaisuus maksaa rahamäärä heti. Nyt ehdotettavan työsopimuslain 12 a luvun 5 §:n 1 momentin mukaan seuraamusmaksun maksuajasta määrättäisiin kuitenkin maksua koskevassa päätöksessä. OM:n mielestä säännöksen tarpeellisuutta tulisi vielä harkita. OM:n mukaan myöskään viivästyskoron periminen rangaistuksenluonteisen maksun myöhästymisestä ei oikeusministeriön käsityksen mukaan ole perusteltua, ja säännös viivästyskorosta olisi syytä poistaa lakiehdotuksesta.

Oikeusrekisterikeskus pitää hyvänä sakon täytäntöönpanon kannalta, että ilmaistaan selkeästi, minkä lain mukaisessa järjestyksessä täytäntöönpano tapahtuu. Tässä luvussa olisi kuitenkin tarpeellista säätää erikseen seuraamusmaksun vanhentumisesta, koska sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa ei säädetä saatavien vanhentumisesta. Lisäksi Oikeusrekisterikeskus huomauttaa, että 5 § 3 momentin ehdotukseen maksun erääntymisestä ei ole liitetty säännöstä siitä, koska seuraamusmaksun eräpäivä olisi. Täytäntöönpanon kannalta olisi sekavaa, jos vastuuvollisen koronmaksun aloitusajankohta olisi yksilöllinen. Oikeusrekisterikeskus ehdottaakin, että eräpäivä olisi mahdollisesti syytä määritellä samalla periaatteella kuin ylikuormamaksun eräpäivä ylikuormamaksusta annetussa laissa (14.1.1982/51). Näin kaikille maksuvelvollisille jäisi kohtuullinen maksuaika tiedoksiannon jälkeen eivätkä maksuvelvollisten koronmaksun aloituspäivät eroaisi toisistaan. Joka tapauksessa, Oikeusrekisterikeskuksen mukaan eräpäivästä olisi syytä säätää erikseen, koska koronmaksuvelvollisuuden alkaminen riippuu siitä.

Elinkeinoelämän keskusliitto (EK) kokee, että sisäasiainministeriön tekemä täydennys poliisin ja rajavartiolaitoksen rajoitetusta toimivallasta määrätä seuraamusmaksu on perusteltu.

Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry toistaa työryhmän esityksen. Sekaannusten välttämiseksi SAK ry katsoo, että olisi hyvä, jos vain yksi taho määräisi seuraamusmaksun. Muutoin voi käydä niin, että samasta teosta määrätään useampia seuraamusmaksuja tai seuraamusmaksu jää kokonaan määräämättä. Myös yhtenäistä maksutasoa on vaikea saavuttaa, jos seuraamusmaksusta päättäjiä on useita.

Maahanmuuttovirasto toteaa lausunnossaan, että uudentyyppisen tehtävän hoitaminen virastossa ja asiaan perehtyminen vievät jonkin verran henkilöstöresursseja viraston ydintehtävien hoidosta. Kun otetaan huomioon seuraamusmaksuasioden odotettavissa olevan vähäisen määrän, Maahanmuuttovirasto pitää

esitettyä maksun määräämisen jakamista Maahanmuuttoviraston, poliisin ja rajavartiolaitoksen kesken mahdollisena.

Maksun määrääminen on kytketty esityksessä käännytysasiaan. Maahanmuuttovirasto katsoo, että maksun määrääminen voi kuitenkin olla yhteydessä myös karkottamisasiaan, koska seuraamusmaksun määrääminen voinee Maahanmuuttoviraston mukaan perustua myös sellaisten ulkomaalaisten palvelukseen ottamiseen tai palveluksessa pitämiseen, jotka ovat olleet Suomessa aiemmin laillisesti, mutta joiden laillinen oleskeluoikeus on päättynyt.

6 § Muutoksenhaku

Oikeusministeriön mielestä ehdotettu säännös on tarpeettoman yksityiskohtainen, jos tarkoituksena on, että muutosta haetaan siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään. Ehdotuksen mukaan valittaa saisi ”työnantaja sekä 10 ja 11 §:ssä tarkoitettu toimeksiantaja”. Tältä osin ehdotettu säännös on OM:n mukaan epäselvä vastaavalla tavalla kuin seuraamusmaksua koskeva sääntely 3 ja 5 §:ssä. Hallintolainkäyttölain mukaan valittaa saisi se, jonka maksettavaksi seuraamusmaksu on määrätty. OM:n mukaan pykälässä ei ole tarpeen luetella myöskään niitä valtioneuvoston alaiseen organisaatioon kuuluvia viranomaisia, joiden päätöksestä saa valittaa. Muutoksenhaussa sovellettaisiin hallintolainkäyttölakia ilman nimenomaista työsopimuslain säännöstäkin. Jos työsopimuslain 12 a lukuun halutaan sisällyttää informatiivinen säännös muutoksenhausta, pykälä voitaisiin muotoilla seuraavasti: ”Tässä luvussa tarkoitettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään”.

7 § Työntekijän saatavien lähettäminen ja työsuhteen kesto

Oikeusministeriön mukaan säännöksessä ja sen perusteluissa jää epäselväksi, miten maksuvelvollisuuden tarpeellisuutta arvioitaisiin ja mikä taho tarpeellisuutta arvioisi. Ehdotuksen mukaan työnantaja on velvollinen tarvittaessa maksamaan kustannukset, jotka aiheutuvat työntekijän palkkasaatavien lähettämisestä valtioon, johon työntekijä on palannut tai palautettu. OM:n käsityksen mukaan selvintä olisi poistaa 7 §:stä sana ”tarvittaessa”.

8 § Toimeksiantajan vastuu työntekijän saatavista

Valtioneuvoston oikeuskanslerin mukaan ehdotetun pykälän 2 momentin toinen virke vaikuttaa hieman epäselvältä. Oikeuskanslerin mukaan voisi olla selkeämpää erottaa virke omaksi 3 momentikseen, joka voisi kuulua esimerkiksi ”Toimeksiantaja voi myös osoittaa, että hänen vastuunsa 1 momentissa säädettyistä työntekijän saatavista koskee vain osaa työsuhteen kestoajasta.”

Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry:n mukaan on perusteltua, että direktiivi pannaan kansallisesti täytäntöön siten, että toimeksiantaja on vastuussa myös sosiaaliturva- ja eläkemaksuista. Sosiaaliturva- ja eläkemaksut ovat Suomessa osa työntekijän palkkaa, eikä SAK ry näe mitään syytä, miksi nämä maksut jäisivät veronmaksajien maksettaviksi.

12 § Vastuusta vapautuminen

Valtioneuvoston oikeuskansleri katsoo, että osallistuminen säännöksen soveltamisedellytysten täyttymisen arvioimiseen ei näyttäisi vastaavan sitä, mitä virka-avun antamisella yleensä tarkoitetaan. Kysymys olisi paremminkin joko siitä, että poliisi, rajavartiolaitos ja Maahanmuuttovirasto saisivat työsuojeluviranomaisilta tässä arvioimisessa tarvittavia tietoja, tai siitä, että työsuojeluviranomainen suorittaisi arvioimisen tavalla, joka sitoisi poliisia, rajavartiolaitosta ja Maahanmuuttovirastoa. Tilaajavastuulain noudattamisen arviointia koskevaa säännöstä olisi perusteltua täsmentää viranomaisten toimivalta- ja vastuusuhteiden selkeyttämiseksi.

Etelä-Suomen aluehallintoviraston työsuojelun vastuualue katsoo, että mikäli lakiesitys hyväksytään ehdotetussa muodossa, muodostuu käytännön valvonnan osalta ristiriita ehdotetun työsopimuslain 12 a luvun 12 §:n mukaisen vastuusta vapautumisen ja ulkomaalaislain 74 §:n välillä. Vastuusta vapautuminen pelkän sopimusteknisen muotoilun avulla ei vastuualueen mukaan täytä lakiehdotuksen tavoitetta jo olemassa olevien säännösten täytäntöönpanon tehostamisesta ja laittoman työn kitkemisestä. Vastuualueen mukaan pelkkä paperilla tapahtuva valvonta ei millään tavalla vähennä halvan työvoiman käytöstä aiheutuvaa vääristymää kilpailulle.

Valvontakokemusten perusteella vastuualue katsoo, että lakiesityksessä ehdotettu tapa, jolla toimeksiantaja täyttää huolehtimisvelvoitteen, ei kuitenkaan käytännössä toimi. Vastuualue huomauttaa, että tilaajavastuulaissa on jo nykyisin säännös siitä, kuinka tilaajan tulee varmistua alihankkijan työntekijöiden työsuhteen ehdoista. Tilaaja pyytää selvityksen sovellettavasta työehtosopimuksesta tai työsuhteen keskeisistä ehdoista, mutta valvontahavaintojen perusteella kyseisen selvitysvelvollisuuden täyttäminen ei ole taannut asianmukaisia työehtoja alihankkijoiden työntekijöille. Näiden kokemusten valossa vastuualue katsoo, että pelkkä lauseke sopimustekstissä laillisen työvoiman käytöstä ei todellisuudessa vähennä laitonta työskentelyä millään tavalla, vaan ainoastaan mahdollisesti siirtää vastuuta työnantajalle.

Maahanmuuttovirasto katsoo, että pykälän perusteluissa olisi hyvä täsmentää esimerkein, mitä maahantulossa auttamisen työnantajan osalta voidaan tässä katsoa tarkoittavan.

Lähetetyistä työntekijöistä annettu laki

6 § Työnantajan korvausvelvollisuuteen ja vastuuseen sovellettavat säännökset

Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry:n mukaan työnantaja on paperitonta työntekijää käyttäessään saattanut syyllistyä merkittäviin väärinkäytöksiin. Suomessa olevan edustajan on tällaisessa tapauksessa vastattava lainsäädännön rikkomisesta, sillä on epätodennäköistä, että Suomen ulkopuolella oleva työnantaja saataisiin vastuuseen Suomessa tehdystä laiminlyönnistä. Lisäksi SAK ry muistuttaa, että lähetetyistä työntekijöistä annettu laki sallii jo nyt edustajan asettamisen vastuuseen (9 a §) ja katsoo, että edustajan vastuu on lisättävä säännökseen.

Sakon täytäntöönpanosta annettu laki

1 § Lain soveltamisala

Työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoiminnasta annettu laki

49 § Ilmoitus muille viranomaisille

Valtioneuvoston oikeuskansleri katsoo, että pykälän 3 momentin osalta on huomattava, että ulkomaalaislain 73 §:n 2 momentissa säädetty velvollisuus koskee suoranaisesti vain työnantajia ja että ilmaisu ”hänen palvelukseensa tulevalla tai palveluksessaan olevalla” soveltuu vain työnantajiin. Toimeksiantajan asema lienee perustettava tässäkin yhteydessä ehdotettuun työsopimuslain 12 a lukuun.

Lounais-Suomen aluehallintoviraston työsuojelun vastuualue huomauttaa, että työsuojeluviranomaisen on ilmoitettava poliisille, mikäli on todennäköisiä perusteita epäillä luvattoman ulkomaisen työvoiman käyttöä, ulkomaalaisrikkomusta tai työnantajan ulkomaalaisrikkomusta. Koska ehdotetun momentin mukaan seuraamusmaksua ei voida määrätä sille, jota epäillään samasta teosta rikosasiassa, voidaan

käytännössä joutua tilanteeseen, jossa merkittävässä osassa työsuojeluviranomaisen tietoon tulleissa tapauksissa ei seuraamusmaksua voitaisi määrätä, koska sama asia on jo esitutkinnassa.

Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston työsuojelun vastuualue huomauttaa, että koska nykyisen ulkomaalaislain 86 §:n 2 momentin mukaan kun työsuojeluviranomaisella on todennäköisiä perusteita epäillä luvattoman ulkomaisen työvoiman käytön, ulkomaalaisrikkomuksen tai työnantajan ulkomaalaisrikkomuksen tapahtuneen, sen on ilmoitettava asiasta poliisille. Työsuojeluhallinnossa on katsottu, että ilmoitusvelvollisuus on automaattinen eikä pidä sisällään tarkoituksenmukaisuusharkintaa. Tästä aiheutuisi tilanne, jossa työsuojeluviranomainen em. rikoksia havaittuaan ilmoittaisi asiasta heti sekä poliisille että Maahanmuuttovirastolle. Säännösten ja ne bis in idem –periaatteen takia direktiivin tarkoittama seuraamusjärjestelmä ei tulisi koskaan käytäntöön, koska rikosoikeudellinen seuraamusjärjestelmä menisi sen edelle. Ilmoitussäännösten välistä suhdetta pitäisi vastuualueen mukaan ehdottomasti vielä tarkastella, jotta direktiivi tulisi tehokkaasti voimaan Suomessa.

Etelä-Suomen aluehallintoviraston työsuojelun vastuualueen mukaan lakiesityksessä jää epäselväksi Maahanmuuttovirastolle tehtävän ilmoituksen ja ulkomaalaislain 86 §:ssä työsuojeluviranomaiselle säädetyn ilmoitusvelvollisuuden suhde toisiinsa. Jos rikosoikeudellinen järjestelmä eli esitutkintailmoitus poliisille on ensisijainen seuraamus, vastuualueelle jää epäselväksi, minkälaisissa tilanteissa työsuojeluviranomainen käytännössä tekisi ilmoituksen Maahanmuuttovirastoon. Työsuojelun vastuualue kannattaa ehdotusta työsuojelun valvontaprosessin hyödyntämisestä Maahanmuuttoviraston toiminnassa, mutta toteaa, että yhteistyöhön on kuitenkin varattava henkilöstöresursseja molemmille osapuolille. Toisin kuin lakiesityksessä todetaan, kaikilla työsuojelun vastuualueilla ei tällä hetkellä ole ulkomaisen työvoiman valvontaan erikoistuneita tarkastajia, mikä haittaa tehokasta valvontaa.